

Отримані результати вказують на потребу проведення психологічних заходів із студентами для підвищення їх здатності до адаптації до нової діяльності та нових умов навчання і середовища, а також на потребу приділення більшої уваги психолога до проблеми адаптації першокурсників до нових умов проживання і навчання студентів, які тільки вступили до ВНЗ.

Зважаючи на результати проведеного дослідження, необхідність активізації процесу адаптації стає очевидною. Отримані результати свідчать, що організаційна психолого-педагогічна робота, яка традиційно проводиться зі студентами-першокурсниками і містить цикл інформаційних та виховних заходів, є недостатньою для подолання труднощів адаптаційного періоду. Значна частина студентів потребує адресної допомоги, з урахуванням їхніх індивідуальних вимог та загальних тенденцій перебігу процесу адаптації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексєєва Т. В. Психологічні фактори та прояви процесу адаптації студентів до навчання у вищому навчальному закладі: Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.01 / Т. В. Алексєєва; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2004. – 20 с.
 2. Бабатіна С. І. Психологія управління адаптацією студентів-першокурсників до нових умов навчання / С. І. Бабатіна, Л. В. Змієвська // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. – 2009. – Вип. 1. – С. 322-328.
 3. Балакірева О. М. Методологічні підходи до дослідження соціалізації молодого покоління / О. М. Балакірева // Матеріали засідання секції «Соціологія молоді» міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми розвитку соціології на сучасному етапі (теоретичні і методичні питання)» / Інститут соціології АН України, Укр. НДІ проблем молоді. – К., 2003. – С. 14.
 4. Балл Г. А. Понятие адаптации и его значение для психологии личности / Г. А. Балл // Вопросы психологии. – 1989. – №1. – С. 92-100.
 5. Богинская Ю. В. Психолого-педагогические особенности студентов с ограниченными возможностями жизнедеятельности / Ю. В. Богинская // Проблемы сучасної педагогічної освіти. – Ялта: б. в., 2009. – Вип. 24. – С. 14-23.
- Бойко Г. В. Адаптація студентів-першокурсників до вищого навчального закладу / Г. В. Бойко, І. В. Ротарева // Соціальна перспектива і регіональний розвиток. – 2007. – Випуск 2. – С. 82-86.

Пшик С.

Науковий керівник – доц. Свідерська Г.М.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПЕРФЕКЦІОНІЗМУ У СТУДЕНТСЬКОМУ ВІЦІ

У статті розглянуті результати емпіричного дослідження психологічних особливостей розвитку перфекціонізму у студентів.

Ключові слова: перфекціонізм, види перфекціонізму, студентський вік.

Постановка проблеми. Останніми роками у зарубіжній та вітчизняній психологічній науці з'являється все більше наукових публікацій, присвячених проблемі перфекціонізму особистості. Цей феномен є досить цікавим з точки зору філософії, соціології та психології [3]. Основний доробок у дослідженні перфекціонізму належить зарубіжним ученим (Д. Барнс, С. Блатт, Р. Фрост, П. Х'юїтт, Г. Флетт, Д. Хамачек, Д. Боучер, Л. Девідсон, Р. Слейні, Л. Террі-Шорт, Р. Оуенс, П. Слейд). Також ця тема висвітлювалася у роботах українських (І. Гуляс, Л. Данилевич, О. Лоза, Г.Чепурна) та російських (Н. Гаранян, С. Степанов, І. Грачова, С. Єніколопов, Є. Соколова, П. Циганкова, А. Холмогорова, Т. Юдєєва, В. Ясная) науковців [4; 5].

Вчені П. Х'юїт і Г. Флетт, які присвятили найбільше праць цьому феномену, розглядають перфекціонізм як прагнення бути досконалим, бездоганним у всьому. Перфекціонізм, на їх думку, визначає величину особистих стандартів індивідів, незалежно від здатності досягти їх. За допомогою розробленого ними опитувальника - Багатовимірної шкали перфекціонізму, вони започаткували дослідження перфекціонізму й виокремили такі його складові, як орієнтований на себе, орієнтований на інших та соціально приписаний перфекціонізм [2].

Перфекціонізм, орієнтований на себе, передбачає існування високих стандартів, постійного самооцінювання й цензурування власної поведінки, а також виражений мотив прагнення до досконалості, який варіюється за інтенсивністю у різних людей. Надмірність прояву такого перфекціонізму може стимулювати схильність до постійного самодослідження, самозвинувачення, яке робить неможливим прийняття власних вад, недоліків і невдач.

Перфекціонізм, орієнтований на інших, включає нереалістичні стандарти для значущих людей з близького оточення, очікування людської довершеності й постійне оцінювання інших.

Соціально приписаний перфекціонізм заснований на переконанні у тому, що люди у своїх нереалістичних очікуваннях схильні занадто суворо оцінювати індивіда й тиснути на нього з метою примусити бути більш досконалим. Поряд з тим індивід переконаний у власній неспроможності догодити іншим [2, с.73].

Мета статті – висвітлити результати емпіричного дослідження психологічних особливостей розвитку перфекціонізму у студентів.

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження.

Дослідження перфекціонізму проводилось нами протягом 2017-2018 рр. серед студентів віком від 18 до 24 років. У дослідженні брали участь 50 студентів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка - бакалаври першого, другого, третього, четвертого курсів та магістранти другого року навчання факультету педагогіки та психології та 50 студентів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя – бакалаври першого, другого, третього, четвертого курсів факультету комп'ютерно-інформаційних систем і програмної інженерії.

На основі проведеного дослідження особливостей розвитку перфекціонізму і визначення характеру співвідношення його структурних складових за методикою «Багатовимірна шкала перфекціонізму Х'юїта – Флетта» ми отримали наступні результати: трохи більше половини досліджуваних (52%) мають високий рівень перфекціонізму, орієнтованого на себе, третина (35%) досліджуваних характеризується середнім рівнем. Ці дані вказують на властивість пред'являти надзвичайно високі вимоги до себе, самостійно встановлювати нереалістично високі стандарти роботи, які здебільшого неможливо досягнути. Зазвичай, досліджувані схильні сильно себе картати за те, що вони не в змозі відповідати власним стандартам, і, як правило, жорстко критикують результати власної діяльності; вважаються амбіційними індивідами, які завжди ставлять високі цілі і високо піднімають планку оцінювання власної діяльності. Дані зображені на рисунку 1:

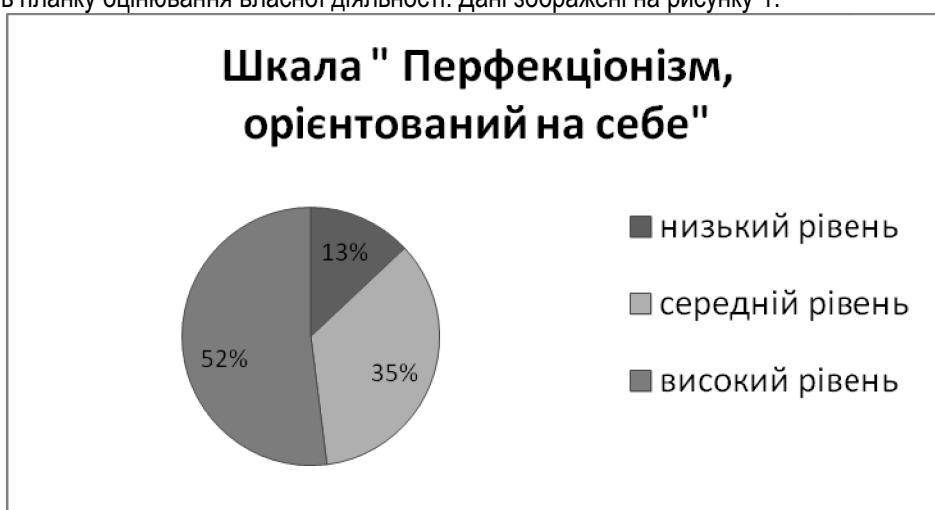

Рис. 1. Рівні перфекціонізму, орієнтованого на себе

Згідно отриманих нами результатів, тільки у 10% досліджуваних виявлено середній рівень перфекціонізму, орієнтованого на інших. Натомість аж у 59% хлопців і дівчат спостерігається високий рівень перфекціонізму, орієнтованого на інших. Як правило, такі люди нав'язують іншим певні цілі і вимагають від них досягнення нереалістично високих стандартів. Результати подані нижче на рисунку 2, у вигляді діаграми.

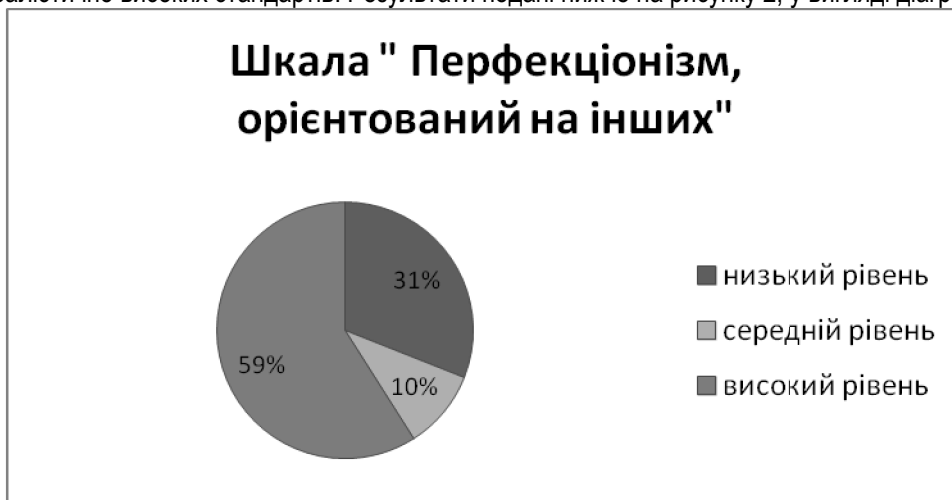

Рис.2 Рівні перфекціонізму, орієнтованого на інших

Згідно результатів за шкалою «Соціально приписаний перфекціонізм» у 46% досліджуваних наявний високий рівень, а в 26% спостерігається середній рівень прояву даного виду перфекціонізму. Як відомо, на відміну від «самоорієнтованих перфекціоністів», які самостійно визначають певні очікування щодо власної

поведінки, в соціально зумовленому перфекціонізмі індивіди вважають, що інші очікують від них виконання надміру високих стандартів і що їх приймуть лише після досягнення цих стандартів. Дані подано на рисунку 3.

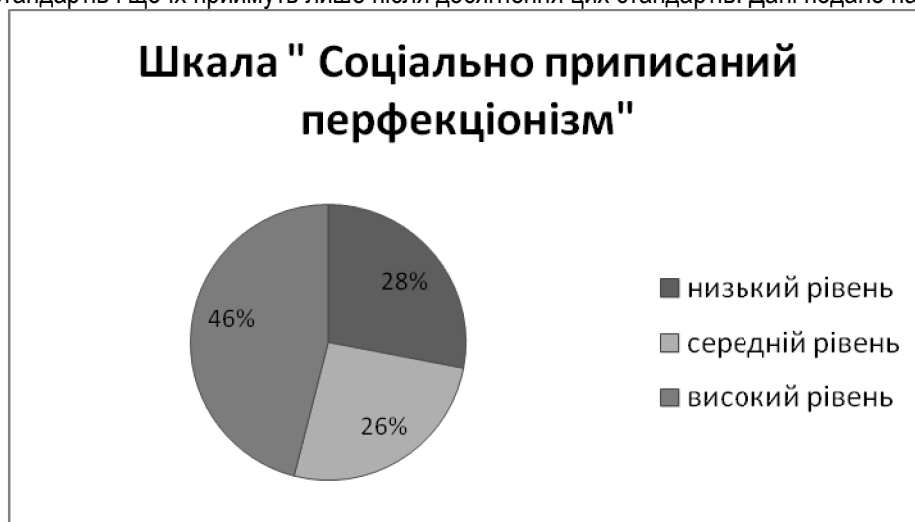

Рис. 3. Рівні соціально приписаного перфекціонізму

За допомогою методики «Опитувальник перфекціонізму Н.Гаранян, А.Холмогорова» (модифікований варіант Т.Завади), ми визначили також загальний показник перфекціонізму досліджуваних. Варто відзначити, що більшості студентів притаманні досить високі показники розвитку даної риси. Так, у 46% студентів рівень перфекціонізму сягає високого рівня, а в 52% досліджуваних виявлено середній рівень перфекціонізму, що вказує на непомірно високі стандарти зі схильністю до надмірно критичних оцінок власної поведінки і проявляється у підвищеній тривозі, зумовленій помилками та невпевненістю у власний діях та переконаннях. Такі особи нижче оцінюють рівень власної активності, енергії, настрою, життєвого тону та при цьому більше критикують та звинувачують зовнішні обставини у власних невдачах [1].

Висновки.

Підсумовуючи результати проведеного нами емпіричного дослідження, можна зробити висновок про те, що у більшій частині діагностованих студентів виявлений середній та високий рівень перфекціонізму. Перфекціонізм, орієнтований на себе, притаманний переважній частині юнаків і дівчат – це вказує на те, що вони пред'являють до себе надмірно високі вимоги і стандарти. Також більшість студентів характеризуються соціально приписним перфекціонізмом, який передбачає необхідність відповідати завищеним з погляду суб'єкта вимогам задля отримання схвалення від соціального оточення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гаранян Н.Г. Перфекционизм, депрессия и тревога / Н.Г.Гаранян, А.Б.Холмогорова, Т.Ю. Юдеева // Московский психотерапевтический журнал. – 2001. – № 4. – С. 18 – 49.
2. Грачева И.И. Адаптация методики «многомерная шкала перфекционизма» П. Хьюитта и Г. Флетта / И.И. Грачева // Психологический журнал. – № 6. – 2006. – С. 73–80.
3. Гуляс І.А. Перфекціонізм: аргументи за і проти / Гуляс І.А. // Зб.наук.праць: філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2006. – Вип. 11. – Ч. 2. – С. 105 - 111.
4. Ясная В.А. Перфекционизм: история изучения и современное состояние проблемы / В.А. Ясная, С.Н. Ениколопов // Вопросы психологии. – № 4. – 2007. – С. 157–167.
5. Hamachek D.E. Psychodynamics of normal and neurotic perfectionism / Hamachek D.E. // Psychology. – 1978. – №. 15. P. 27–33.

Шевченко О.

Науковий керівник – проф. О. М. Кікінежді

ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність дослідження. Трансформаційні процеси в Україні в умовах глобалізації та євроінтеграції вимагають вироблення нових суспільних вимог до освіти, зокрема її дошкільної ланки як основи соціокультурного становлення особистості, в умовах функціонування якої забезпечується повноцінний розвиток особистості, незалежно від її статі, віку, дієздатності, раси, культури, віросповідання, етнічності тощо, «майбутня життєва траєкторія людини» (В. Кремень). Пріоритетним завданням реформування національної освіти в умовах Концепції Нової української школи, Стратегії «Освіта: гендерний вимір – 2020», є проголошення особистісної орієнтації на розвиток дитини як суб'єкта власного життя, виховання самодостатньої та компетентної